

For English see below

09/2023 Vyhláška ředitele IMS FSV UK (dále jen IMS) k používání citační normy v seminárních a kvalifikačních pracích česko-jazyčných bakalářských programů na IMS platná od ZS 2023

Vyhláška upravuje způsob používání citační normy pro česko-jazyčné bakalářské programy na IMS, a to jak v průběhu studia (seminární práce), tak v kvalifikačních (bakalářských) pracích, odevzdávaných v zimním semestru 2023 a později.

Vyhláška doporučuje používání této normy u všech studentských prací, které vyžadují poznámkový aparát formou tzv. „poznámek pod čarou“ (angl. *footnotes*) podle normy *Chicago Manual of Style*. V případě, že vyučující daného předmětu nevyžaduje poznámkový aparát tohoto typu, resp. požaduje použití jiné normy (např. „závorková“ norma *Harvard referencing*), řídí se studenti požadavkem konkrétního vyučujícího.

Tato vyhláška nahrazuje vyhlášku 21/2020.

Příloha: Citační norma pro bakalářské obory na IMS FSV UK

V Praze, dne 6. listopadu 2023

doc. PhDr. Tomáš Nigrin, Ph.D.

Ředitel IMS

Aktualizace:

- body 17 a 19 k 1. říjnu 2025

INSTITUT
MEZINÁRODNÍCH STUDIÍ
Fakulta sociálních věd
Univerzita Karlova

09/2023 Decree of the Director of IMS FSV UK (hereinafter IMS) for application of the citation standard in the seminar and qualification work of Czech-language bachelor programmes on IMS valid from Winter Semester 2023

The decree regulates the citation standard for Czech-language bachelor programmes on IMS. This citation standard shall be used during study in both seminar papers as well as in qualifying (bachelor) thesis submitted in winter semester 2023 and later on.

The decree recommends the use of this standard for all student papers that requires a note apparatus in the form of so-called "footnotes" according to the Chicago Manual of Style standard. If the teaching subject does not require a note apparatus of this type or requires the use of another standard (e.g. the Harvard "bracket" standard), the students follow the requirement of a subject's teacher.

This decree replaces Decree of the IMS director Nr. 21/2020.

Appendix: Citation Standard for bachelor study at IMS FSV UK

Prague, 6th November 2023

doc. PhDr. Tomáš Nigrin, Ph.D.

IMS Director

Updates:

- Art. 17 a 19 on 1st October 2025

Citační norma pro bakalářské obory na IMS FSV UK

Cílem každé citační normy je systematicky a jednoznačně identifikovat zdroje, ze kterých odborný text čerpá. Citační norma IMS FSV UK vychází z normy *Chicago Manual of Style*.¹ Odkaz v poznámce pod čarou je potřeba uvést u každého tvrzení (citace či parafráze), které oporu v literatuře vyžaduje, a následně v abecedním pořadí v bibliografii strukturované podle typu zdroje na konci práce. Bez odkazu je možné uvádět pouze všeobecně známé informace a vlastní původní myšlenky. Čísla v textu odkazující na poznámky pod čarou uvádíme zásadně za pomoci automatické funkce textového editoru v podobě horního indexu, v naprosté většině případů těsně za interpunkcí (tečkou) na konci věty. Níže jsou uvedeny příklady odkazů na většinu typů zdrojů, se kterými se můžete setkat. Při nejasnostech u specifických typů zdrojů (např. archiv) dbáme zejména na konzistentní používání odkazu v celém textu.

1. Kniha

Poznámka pod čarou:

¹ Richard Sakwa, *Postcommunism: Concepts in the Social Sciences* (Buckingham: Open University Press, 1999), 51–58.

² Roy Allison a Christoph Bluth, ed., *Security Dilemmas in Russia and Eurasia* (London: The Royal Institute of International Affairs, 1998), 87–91.

³ Martha Brill Olcott, Anders Åslund a Sherman W. Garnett, *Getting it Wrong: Regional Cooperation and the Commonwealth of Independent States* (Washington, DC: Carnegie Endowment for International Peace, 1999), 105–108.

Bibliografie (řazeno abecedně podle příjmení prvního autora):

- Allison, Roy a Christoph Bluth, ed. *Security Dilemmas in Russia and Eurasia*. London: The Royal Institute of International Affairs, 1998.
- Olcott, Martha Brill, Anders Åslund a Sherman W. Garnett. *Getting it Wrong: Regional Cooperation and the Commonwealth of Independent States*. Washington, DC: Carnegie Endowment for International Peace, 1999.
- Sakwa, Richard. *Postcommunism: Concepts in the Social Sciences*. Buckingham: Open University Press, 1999.

Upřesňující komentář:

- Zkratka „ed.“ značí, že jde o editory monografie,
- mezi posledním a předposledním autorem je místo čárky spojka „a“,
- místo vydání se uvádí v jazyce knihy (např. „London“ místo „Londýn“),

---

¹ Citation Quick Guide. Notes and Bibliography: Sample Citations, The Chicago Manual of Style Online, https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html (staženo 3. prosince 2020).

- v bibliografii (tj. v seznamu literatury uvedeném za závěrem práce) zůstávají jména druhého a dalších autorů ve formátu „jméno příjmení“,
- v bibliografii je většina údajů oddělena tečkou (místo čárky či závorky v poznámce pod čarou),
- podle potřeby se odkazuje na konkrétní kapitolu, a nikoliv na celou knihu (viz níže),
- u stránkových rozsahů (podobně jako u letopočtů) používejte v souladu s pravidly českého pravopisu pomlčku (–), nikoliv spojovník (-).

2. Kapitola či jiná část v knize

Poznámka pod čarou:

¹ Branislav Makyta, „Energetický dialóg EÚ a RF“, in *Energie pro Evropu: energetická spolupráce Ruska a zemí postsovětského prostoru s Evropskou unií*, ed. Bohuslav Litera et al. (Praha: Eurolex Bohemia, 2006), 55–60.

² Andrew J. Salvati a Jonathan M. Bullinger, „Selective Authenticity and the Playable Past“, in *Playing with the Past: Digital Games and the Simulation of History*, ed. Matthew Wilhelm Kapell a Andrew B. R. Elliott (New York: Bloomsbury Publishing, 2013), 158–162.

Bibliografie (řazeno abecedně podle příjmení prvního autora):

- Makyta, Branislav. „Energetický dialóg EÚ a RF“. In *Energie pro Evropu: energetická spolupráce Ruska a zemí postsovětského prostoru s Evropskou unií*, ed. Bohuslav Litera et al. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, 50–72.
- Salvati, Andrew J. a Jonathan M. Bullinger. „Selective Authenticity and the Playable Past“. In *Playing with the Past: Digital Games and the Simulation of History*, ed. Matthew Wilhelm Kapell a Andrew B. R. Elliott. New York: Bloomsbury Publishing USA, 2013, 151–167.

Upřesňující komentář:

- Název citované kapitoly uvádíme v uvozovkách, titul knihy po předložce „in“ kurzivou.
- Pokud je text psaný česky, používají se v poznámkách a bibliografii české uvozovky, tj. na začátku dvojitá uvozovka dole, na konci dvojitá uvozovka nahoře: „příklad“.

3. Elektronicky publikovaná kniha

Poznámka pod čarou:

¹ Catherine Guicherd, *The Enlarged EU's Eastern Border: Integrating Ukraine, Belarus and Moldova in the European Project*, SWP-Studien 2002/S 20 (Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik, 2002), 31–32, http://swp-berlin.org/common/get_document.php?asset_id=319 (staženo 2. dubna 2008).

² Thomas van den Berg a Miklós Kiss, *Film Studies in Motion: From Audiovisual Essay to Academic Research Video* (Scalar, University of Groningen, 2016), Chapter I: From Scribe to Screen, <https://scalar.usc.edu/works/film-studies-in-motion/index> (staženo 28. dubna 2020).

Bibliografie (řazeno abecedně podle příjmení prvního autora):

- Berg, Thomas van den a Miklós Kiss. *Film Studies in Motion: From Audiovisual Essay to Academic Research Video*. Scalar, University of Groningen, 2016, <https://scalar.usc.edu/works/film-studies-in-motion/index> (staženo 28. dubna 2020).
- Guicherd, Catherine. *The Enlarged EU's Eastern Border: Integrating Ukraine, Belarus and Moldova in the European Project*, SWP-Studien 2002/S 20. Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik, 2002. http://swp-berlin.org/common/get_document.php?asset_id=319 (staženo 2. dubna 2008).

Upřesňující komentář:

- „Scalar“ je v příkladu e-knihy *Film Studies in Motion* publikovaný formát, nikoli místo vydání,
- v případě, že je e-kniha v nestránkovaném formátu, uveďte tuto informaci a upřesněte místo, na které odkazujete, specifikováním kapitoly či podkapitoly knihy.

4. Článek v odborném periodiku

Poznámka pod čarou:

¹ Farkhad Tolipov, „Uzbekistan and Russia: Alliance against a Mythic Threat?“, *Central Asia-Caucasus Analyst* 7, č. 1 (11. ledna 2006): 3–5, www.cacianalyst.org/files/20060111Analyst.pdf (staženo 9. června 2008).

² Anna Cento Bull a Hans Lauge Hansen, „On Agonistic Memory“, *Memory Studies* 9, č. 4 (říjen 2016): 390–404, <https://doi.org/10.1177/1750698015615935> (staženo 10. srpna 2018).

³ Halford J. Mackinder, „Modern Geography, German and English“, *The Geographical Journal* 6, č. 4 (1895): 367–379, <http://www.jstor.org> (staženo 2. února 2008).

⁴ Scott Alan Metzger a Richard J. Paxton, „Gaming History: A Framework for What Video Games Teach About the Past“, *Theory & Research in Social Education* 44, č. 4 (2016): 532–564, <https://eric.ed.gov> (staženo 24. srpna 2020).

Bibliografie (řazeno abecedně podle příjmení prvního autora):

- Bull, Anna Cento a Hans Lauge Hansen. „On Agonistic Memory“. *Memory Studies* 9, č. 4 (říjen 2016): 390–404, <https://doi.org/10.1177/1750698015615935> (staženo 10. srpna 2018).
- Mackinder, Halford J. „Modern Geography, German and English“. *The Geographical Journal* 6, č. 4 (1895): 367–379, <http://www.jstor.org> (staženo 2. února 2008).

- Metzger, Scott Alan a Richard J. Paxton. „Gaming History: A Framework for What Video Games Teach About the Past“. *Theory & Research in Social Education* 44, č. 4 (2016): 532–564, <https://eric.ed.gov> (staženo 24. srpna 2020).
- Tolipov, Farkhad. „Uzbekistan and Russia: Alliance against a Mythic Threat?“. *Central Asia-Caucasus Analyst* 7, č. 1 (11. ledna 2006): 3–5, www.cacianalyst.org/files/20060111Analyst.pdf (staženo 9. června 2008).

Upřesňující komentář:

- Název článku uvádíme v uvozovkách, jméno časopisu kurzivou,
- stránkový rozsah následuje na rozdíl od jiných typů odkazů po symbolu dvojtečky „:“,
- v bibliografii se uvádí celý stránkový rozsah článku nikoliv jen citované pasáže,
- některé časopisy nemusí udávat např. číslo vydání, v tom případě se údaj vynechává,
- v případě, že má článek údaj DOI (*Digital Object Identifier*), je vždy lepší uvést tento trvalý identifikátor místo URL,
- pokud je to možné, uvádějte zkrácenou verzi URL odkazu (někdy označovaný jako „permalink“),
- místo URL odkazu je možné uvést název databáze, přes kterou byl článek zpřístupněn.

5. Noviny a neoborná periodika

Poznámka pod čarou:

¹ Jo Harper, „Australia’s rising prices the cost of nature’s wrath“, *Deutsche Welle*, 28. ledna 2020, <https://p.dw.com/p/3WuHH> (staženo 2. března 2020).

² Matthew Karnitschnig, „Merkel’s job and Germany’s future up for grabs again“, *Politico*, 2. října 2020, <https://www.politico.com/news/2020/02/10/merkels-job-and-germanys-future-up-for-grabs-again-113184> (staženo 5. října 2020).

³ Svante Cornell, „The War That Russia Wants“, *The Guardian*, 8. srpna 2008, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2008/aug/08/georgia.nato> (staženo 28. října 2020).

Bibliografie (řazeno abecedně podle příjmení prvního autora):

- Cornell, Svante. „The War That Russia Wants“. *The Guardian*, 8. srpna 2008, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2008/aug/08/georgia.nato> (staženo 28. října 2020).
- Harper, Jo. „Australia’s rising prices the cost of nature’s wrath“. *Deutsche Welle*, 28. ledna 2020, <https://p.dw.com/p/3WuHH> (staženo 2. března 2020).
- Karnitschnig, Matthew. „Merkel’s job and Germany’s future up for grabs again“. *Politico*, 2. října 2020, <https://www.politico.com/news/2020/02/10/merkels-job-and-germanys-future-up-for-grabs-again-113184> (staženo 5. října 2020).

Upřesňující komentář:

- Pokud má článek internetovou verzi, odkazuje se přednostně na ni,

- v případě, že u článku není uveden autor nebo jiný údaj, tak se tato informace vypustí.

6. Diplomová práce či disertace

Poznámka pod čarou:

¹ Jeff Sahadeo, „Creating a Russian Colonial Community: City, Nation, Empire in Tashkent, 1865–1923“ (disertační práce, University of Illinois, 2000), 96–108, 116.

² Kateřina Čapková, „Vídeňští asimilanté v meziválečném období: identita a postavení vídeňských asimilantů uvnitř židovské komunity v letech 1918–1938 (na základě jejich časopisů Die Wahrheit a Dr. Bloch's Wochenschrift)“ (diplomová práce, Univerzita Karlova, 1997), 34, 42–44.

Bibliografie (řazeno abecedně podle příjmení prvního autora):

- Čapková, Kateřina. „Vídeňští asimilanté v meziválečném období: identita a postavení vídeňských asimilantů uvnitř židovské komunity v letech 1918–1938 (na základě jejich časopisů Die Wahrheit a Dr. Bloch's Wochenschrift)“. Diplomová práce, Univerzita Karlova, 1997.
- Sahadeo, Jeff. „Creating a Russian Colonial Community: City, Nation, Empire in Tashkent, 1865–1923“. Disertační práce, University of Illinois, 2000.

Webová stránka

Poznámka pod čarou:

¹ „Smluvní podmínky společnosti Google“, Smluvní podmínky, Google, naposledy upravené 31. března 2020, <https://policies.google.com/terms> (staženo 3. dubna 2020).

² „Etický kodex“, Univerzita Karlova, aktualizované znění bylo schváleno Akademickým senátem UK dne 14. prosince 2018, <https://cuni.cz/UK-9490.html> (staženo 11. listopadu 2019).

³ Katie Bouman, „How to Take a Picture of a Black Hole“, natočeno v listopadu 2016 na TEDxBeaconStreet, Brookline, MA, video, 12:51, https://www.ted.com/talks/katie_bouman_what_does_a_black_hole_look_like (staženo 7. července 2020).

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Bouman, Katie. „How to Take a Picture of a Black Hole“. Natočeno v listopadu 2016 na TEDxBeaconStreet, Brookline, MA. Video, 12:51. https://www.ted.com/talks/katie_bouman_what_does_a_black_hole_look_like (staženo 7. července 2020).
- Google. „Smluvní podmínky společnosti Google“. Smluvní podmínky. Naposledy upravené 31. března 2020. <https://policies.google.com/terms> (staženo 3. dubna 2020).

- Univerzita Karlova. „Etický kodex“. Aktualizované znění bylo schváleno Akademickým senátem UK dne 14. prosince 2018. <https://cuni.cz/UK-9490.html> (staženo 11. listopadu 2019).

Upřesňující komentář

- Cílem odkazu na webovou stránku je podat co nejpřesnější informaci o autorovi textu, názvu dokumentu, instituci, v jejímž rámci vznikl, datum vzniku, URL adrese a datu stažení,
- pokud internetový zdroj odpovídá jinému, výše uvedenému typu zdroje (novinový článek, článek v odborném periodiku, e-kniha, atd.), zapisují se jeho bibliografické údaje ve formátu těchto zdrojů,
- v případě, že u stránky není možné dohledat autora nebo jiný údaj, tak se vypustí,
- název webové stránky, příp. dokumentu, URL adresu a datum stažení uvádíme vždy.

7. Recenze na knihu

Poznámka pod čarou:

¹ Cameron Ross, recenze knihy *Political Parties in the Regions of Russia: Democracy Unclaimed*, Grigorii V. Golosov, *Slavic Review* 63, č. 4 (zima 2004): 898–899.

² Michiko Kakutani, „Friendship Takes a Path That Diverges“, recenze knihy *Swing Time*, Zadie Smith, *The New York Times*, 7. listopad 2016, <https://www.nytimes.com/2016/11/08/books/zadie-smiths-swing-time-explores-friends-diverging-paths.html> (staženo 4. září 2020).

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Kakutani, Michiko. „Friendship Takes a Path That Diverges“. Recenze knihy *Swing Time*, Zadie Smith. *The New York Times*, 7. listopad 2016, <https://www.nytimes.com/2016/11/08/books/zadie-smiths-swing-time-explores-friends-diverging-paths.html> (staženo 4. září 2020).
- Ross, Cameron. Recenze knihy *Political Parties in the Regions of Russia: Democracy Unclaimed*, Grigorii V. Golosov. *Slavic Review* 63, č. 4 (zima 2004): 898–899.

8. Rozhovor

Poznámka pod čarou:

¹ Paris Hilton, interview vedl Larry King, *Larry King Live*, CNN, 28. června 2007.

² Petr Šochman (EC Directorate General for Competition), v osobním rozhovoru s autorem, 24. září 2008 (nepublikované interview).

³ Interview s důstojníkem pohraničních vojsk, 28. srpna 1998 (chráněný zdroj).

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Hilton, Paris. Interview vedl Larry King. *Larry King Live*. CNN, 28. června 2007.

- Interview s důstojníkem pohraničních vojsk. 28. srpna 1998 (chráněný zdroj).
- Šochman, Petr. EC Directorate General for Competition. V osobním rozhovoru s autorem, 24. září 2008 (nepublikované interview).

9. Rozhovor z digitálního archivu

Poznámka pod čarou:

¹ VHA, ID 31777, interview s Leopoldem V., *USC Shoah Foundation Visual History Archive*, <https://vhaonline.usc.edu> (staženo 4. prosince 2020).

Bibliografie (řazeno abecedně):

- VHA. ID 31777. Interview s Leopoldem V. *USC Shoah Foundation Visual History Archive*. <https://vhaonline.usc.edu> (staženo 4. prosince 2020).

Upřesňující komentář:

- Při citování zdroje z digitálního archivu/databáze je potřeba řídit se pravidly anonymizace jmen, které platí v konkrétním archivu. Ověřte, zda je povoleno uvádět plné jméno narátora, pouze jeho křestní jméno nebo iniciály.

10. Zákony

Při odkazování na legislativu a judikaturu doporučujeme dodržovat způsob citace, který je ustálený v daném právním řádu. Způsoby, jak daný právní předpis nebo soudní rozhodnutí citovat, se od sebe v právních řádech podstatně odlišují.

A) Zákony USA

Poznámka pod čarou:

¹ *Freedom of Information Act*, 5 U.S.C. § 552 (1996).

Bibliografie (řazeno abecedně):

- *Freedom of Information Act*, 5 U.S.C. (1996).

B) Legislativa EU

Poznámka pod čarou:

¹ Článek 6 odst. 1 písm. b) Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), *Úřední věstník EU* L 119/1, 4. května 2016.

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), *Úřední věstník EU* L 119/1, 4. května 2016.

C) Legislativa ČR

Poznámka pod čarou:

¹ § 898 odst. 2 písm. a) zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném k 12. říjnu 2020.

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném k 12. říjnu 2020.

11. Rozhodnutí soudu

A) Rozhodnutí Nejvyššího soudu USA

Poznámka pod čarou:

¹ *Miranda v. Arizona*, 384 U.S. 436, 440–441 (1966).

Bibliografie (řazeno abecedně):

- *Miranda v. Arizona*. 384 U.S. 436 (1966).

B) Rozhodnutí běžného soudu USA

Poznámka pod čarou:

¹ *Westover v. United States*, 342 F.2d 684, 689–690 (9th Cir. 1965).

Bibliografie (řazeno abecedně):

- *Westover v. United States*. 342 F.2d 684 (9th Cir. 1965).

C) Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie

Poznámka pod čarou:

¹ Rozsudek ze dne 12. července 2005, Schempp, C-403/03, EU:C:2005:446, bod 19.

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Rozsudek ze dne 12. července 2005, Schempp, C-403/03, EU:C:2005:446.

Upřesňující komentář:

- Soudní dvůr Evropské unie zavedl identifikátor judikatury (ECLI) ve formátu: kód EU, zkratka soudu, který rozhodnutí vydal (C = Soudní dvůr, T = Tribunál, F = Soud pro veřejnou službu), rok rozhodnutí, pořadové číslo.

D) Rozhodnutí Ústavního soudu ČR

Poznámka pod čarou:

¹ Nález ÚS z 9. dubna 1998, III. ÚS 240/97, Sb. n. u. ÚS, sv. č. 10, č. 44, 293.

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Nález ÚS z 9. dubna 1998, III. ÚS 240/97, Sb. n. u. ÚS sv. č. 10, č. 44.

12. Film, TV seriál, atd.

Poznámka pod čarou:

¹ „The Final Solution“, *Holocaust*, režie Marvin J. Chomsky (TV seriál, 1978), 32–38 min.

² *Šťastné a veselé / Joyeux Noel*, režie Christian Carion (film, 2005), 17–22 min.

³ „Flint’s Deadly Water“, režie Abby Ellis, *Frontline* (film z dokumentární série, 10. září 2019), <https://www.pbs.org/wgbh/frontline/film/flints-deadly-water/>, 34:12–41:03 (staženo 27. ledna 2020).

⁴ *The Children Who Built Victorian Britain*, režie Julian Carey (TV film, BBC Four, 2011), 27–33 min.

⁵ „Behind the Scenes“, *Black 47*, režie Lance Daly (DVD extra filmu, 2018), 4–6 min.

Bibliografie (řazeno abecedně):

- „Behind the Scenes“. *Black 47*. Režie Lance Daly. DVD extra filmu, 2018. 11 min.
- „Flint’s Deadly Water“. Režie Abby Ellis. *Frontline*. Film z dokumentární série, 10. září 2019., <https://www.pbs.org/wgbh/frontline/film/flints-deadly-water/>. 55 min. (staženo 27. ledna 2020).
- *Šťastné a veselé / Joyeux Noel*. Režie Christian Carion. Film, 2005. 115 min.
- „The Final Solution“. *Holocaust*. Režie Marvin J. Chomsky. TV seriál, 1978. 89 min.
- *The Children Who Built Victorian Britain*. Režie Julian Carey. TV film, BBC Four, 2011. 60 min.

Komentář/upřesnění:

- Pokud existuje, uvádějte kurzivou český i původní název filmu,
- do uvozovek patří název epizody seriálu nebo kapitoly filmu, pokud je snímek takto členěn,
- v případě, že jednotlivé epizody televizního seriálu mají různé režiséry, uvádí se režisér přímo za název epizody, nikoly za název seriálu,

- minutáž může být zaznamenána i v jiném formátu, např. hh:mm:ss (hodiny:minuty:sekundy).

13. Online video

Poznámka pod čarou:

- ¹ Shaun, „How PragerU Lies to You – The British Empire“, YouTube, 20. března 2019, <https://youtu.be/HurC8aTsVCE>, 17:48–18:43 (staženo 13. května 2020).
- ² Jonny Reading, „Richard Feynman – Why Questions“, Vimeo, 6. ledna 2014, <https://vimeo.com/83498590>, 1:24–1:57 (staženo 22. prosince 2019).
- ³ James Veitch, „This is what happens when you reply to spam email“, TEDGlobal>Geneva, prosinec 2015, https://www.ted.com/talks/james_veitch_this_is_what_happens_when_you_reply_to_spam_email. 3:24–4:31 (staženo 25. února 2020).

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Reading, Jonny. „Richard Feynman – Why Questions“. Vimeo, 6. ledna 2014, <https://vimeo.com/83498590>. (staženo 22. prosince 2019)
- Shaun. YouTube kanál, <https://www.youtube.com/channel/UCJ6o36XL0CpYb6U5dNBiXHQ>. (staženo 13. května 2020).
- Veitch, James. „This is what happens when you reply to spam email“. TEDGlobal>Geneva, prosinec 2015, https://www.ted.com/talks/james_veitch_this_is_what_happens_when_you_reply_to_spam_email (staženo 25. února 2020).

Upřesňující komentář:

- Pokud odkazujete na více videí z jednoho kanálu, v bibliografii uveďte pouze název kanálu.

14. Příspěvek na sociálních sítích

Poznámka pod čarou:

- ¹ Pete Souza (@petesouza), „President Obama bids farewell to President Xi of China at the conclusion of the Nuclear Security Summit“, Instagram, 1. dubna 2016, <https://www.instagram.com/p/BDrmfXTtNct/> (staženo 28. dubna 2020).
- ² Chicago Manual of Style, „Is the world ready for singular they? We thought so back in 1993“, Facebook, 17. dubna 2015, <https://www.facebook.com/ChicagoManual/posts/10152906193679151> (staženo 28. dubna 2020).

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Pete Souza (@petesouza). „President Obama bids farewell to President Xi of China at the conclusion of the Nuclear Security Summit“. Instagram, 1. dubna 2016, <https://www.instagram.com/p/BDrmfXTtNCt/> (staženo 28. dubna 2020).
- Chicago Manual of Style. „Is the world ready for singular they? We thought so back in 1993“. Facebook, 17. dubna 2015, <https://www.facebook.com/ChicagoManual/posts/10152906193679151> (staženo 28. dubna 2020).

Upřesňující komentář:

- Pokud příspěvek nemá název, pojmenujte jej textem ze začátku příspěvku (v přiměřené délce).

15. Osobní zpráva

Poznámka pod čarou:

¹ Hans-Uwe Stahlmann, e-mailová zpráva adresovaná autorovi, 29. prosince 2007.

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Stahlmann, Hans-Uwe. E-mailová zpráva adresovaná autorovi, 29. prosince 2007.

Upřesňující komentář:

- Osobní zprávy typu emailů, textových zpráv, zpráv na sociálních sítích se většinou uvádějí pouze v poznámce pod čarou a v bibliografii se vynechávají.

16. Archivní materiály a sbírky

Poznámka pod čarou:

¹ Telegram Š. Z. Eliavy a G. I. Brojda lidovému komisariátu zahraničních věcí, V. I. Leninovi, L. D. Trockému a L. B. Krasinovi, Taškent, 27. prosince 1919, Archiv zahraniční politiky Ruské federace, Moskva, Čičerinův sekretariát, fond 04, inv. č. 39, kart. 43, spis č. 588, f. 13.

Bibliografie (řazeno abecedně):

- Telegram Š. Z. Eliavy a G. I. Brojda lidovému komisariátu zahraničních věcí, V. I. Leninovi, L. D. Trockému a L. B. Krasinovi. Taškent, 27. prosince 1919. Archiv zahraniční politiky Ruské federace, Moskva. Čičerinův sekretariát, fond 04, inv. č. 39, kart. 43, spis č. 588, f. 13.

17. Umělá inteligence (AI)

Použití AI je nutné transparentně uvést (jaký nástroj, v jaké fázi přípravy a jakým způsobem byl využit). Za veškerý obsah vygenerovaný pomocí AI plně zodpovídá studující, který/ktará ho přebírá. Přejímání výsledků vygenerovaných AI v jejich

doslovné nebo mírně upravené podobě a jejich vydávání za vlastní dílo je považováno za plagiátorství.

Poznámka pod čarou:

¹ ChatGPT, odpověď na otázku „XY?“, OpenAI, 30. září 2025.

¹ ChatGPT, odpověď na pokyn „XY“, OpenAI, 30. září 2025.

¹ Při přípravě této práce jsem použil(a) DeepL za účelem překladu cizojazyčných textů do češtiny. Za přeložené formulace přebírám plnou zodpovědnost.

Bibliografie:

- ChatGPT. Odpověď na otázku „XY?“. OpenAI, 30. září 2025.
- ChatGPT. Odpověď na pokyn „XY“. OpenAI, 30. září 2025.

Upřesňující komentář:

- Ačkoli OpenAI přiřazuje konverzacím vygenerovaným na základě podnětů jedinečné adresy URL, ty nemohou být použity jinými osobami pro přístup ke stejnému obsahu (vyžadují vaše přihlašovací údaje). Tím se konverzace ChatGPT podobá e-mailové, telefonické nebo textové konverzaci, tj. jakémukoli jinému typu osobní komunikace.
- Pokud je možné zapsat ChatGPT formou veřejně dostupného odkazu (např. prostřednictvím rozšíření prohlížeče, jako je ShareGPT nebo A.I. Archives), zvolte tuto variantu.
- Pokud jsou nástroje AI použity při přípravě závěrečné práce, uvádí se obecná informace o jejich použití do Prohlášení, které je povinnou součástí závěrečných prací.

18. Zkrácená citace a opakované odkazování na stejný zdroj

Poznámka pod čarou se uvádí v plném znění pouze při prvním odkazu na konkrétní zdroj. Při dalších odkazech se využívá tzv. zkrácená verze. Pokud se odkazuje na tentýž zdroj v řadě za sebou, používá se pouze zkratka „Ibid.“. Pokud za touto zkratkou nenásleduje číslo strany, znamená to, že odkazovaný údaj se nachází nejen ve stejném zdroji, ale také na stejné straně.

Příklad:

První odkaz na knihu *Dvě století střední Evropy* vypadá v poznámkovém aparátu takto:

¹ Jan Křen, *Dvě století střední Evropy* (Praha: Argo, 2019), 158–159.

Následně odkazujeme na jiný zdroj:

² Jiří Vykoukal, Bohuslav Litera a Miroslav Tejchman, *Východ: Vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku 1944–1989* (Praha: Libri, 2017), 74–77.

Dále odkazujeme opět na knihu *Dvě století střední Evropy*:

³ Křen, *Dvě století střední Evropy*, 166.

Následně odkazujeme opět na knihu *Východ*:

⁴ Vykoukal, *Východ*, 84–85.

Hned poté následuje odkaz na stejný zdroj, tj. knihu *Východ*:

⁵ Ibid., 111, 127–131.

Upřesňující komentář:

- Zkrácený odkaz na kapitolu v knize uvádí příjmení autora a název kapitoly v uvozovkách:
  - ¹ Makyta, „Energetický dialóg EÚ a RF“, 57.
- Zkrácený odkaz na odborný článek uvádí příjmení autora a název článku v uvozovkách:
  - ² Tolipov, „Uzbekistan and Russia“, 3.
- Odkazy na ostatní typy citovaných zdrojů zkracujeme analogicky.
- Zkrácený odkaz na AI uvádí název použitého nástroje a začátek položené otázky.
  - ³ ChatGPT, „Vysvětlete, jak vyrobit těsto na pizzu“.

19. Popisek obrázku

Popisek obrázku musí obsahovat tyto informace: co je na obrázku zachyceno (název obrázku nebo zachycené osoby/zachyceného objektu), kdo obrázek vytvořil (jméno autora) a kde byl obrázek publikován (název zdroje). Stejný způsob zápisu se používá u map, grafů a podobných objektů vložených do textu.

Odkaz na obrázek v textu:

Odkaz na obrázek lze od předchozího textu oddělit čárkou nebo kulatými závorkami.

- V čele Evropské komise stojí od roku 2019 Ursula von der Leyen (viz obr. 1), bývalá ministryně obrany SRN.
- Mezi klíčování díla expresionismu patří obraz *Výkřik* od Edvarda Muncha, viz obr. 2.

Popisek pod obrázkem:

Obrázek 1: Ursula von der Leyen. Autor: Ansgar Haase/dpa/picture alliance.

Zdroj: Roman Goncharenko, „EU chief von der Leyen targeted by Russian smear campaign“, *Deutsche Welle*, 5. září 2025, <https://www.dw.com/en/european-commission-president-ursula-von-der-leyen-plane-gps-jamming-russian-smear-campaign-ridicule/a-73893565> (staženo 22. září 2025).

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Ursula von der Leyen (obrázek).

Zpracoval tým autorů IMS FSV UK v prosinci 2020.
Aktualizováno v září 2025.